

Morten Bøgedal
MOE A/S
Buddingevej 272
2860 Søborg

Udkast til dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3

28. juni 2021

Sagsnummer
2021-0167886

Dokumentnummer
2021-0167886-1

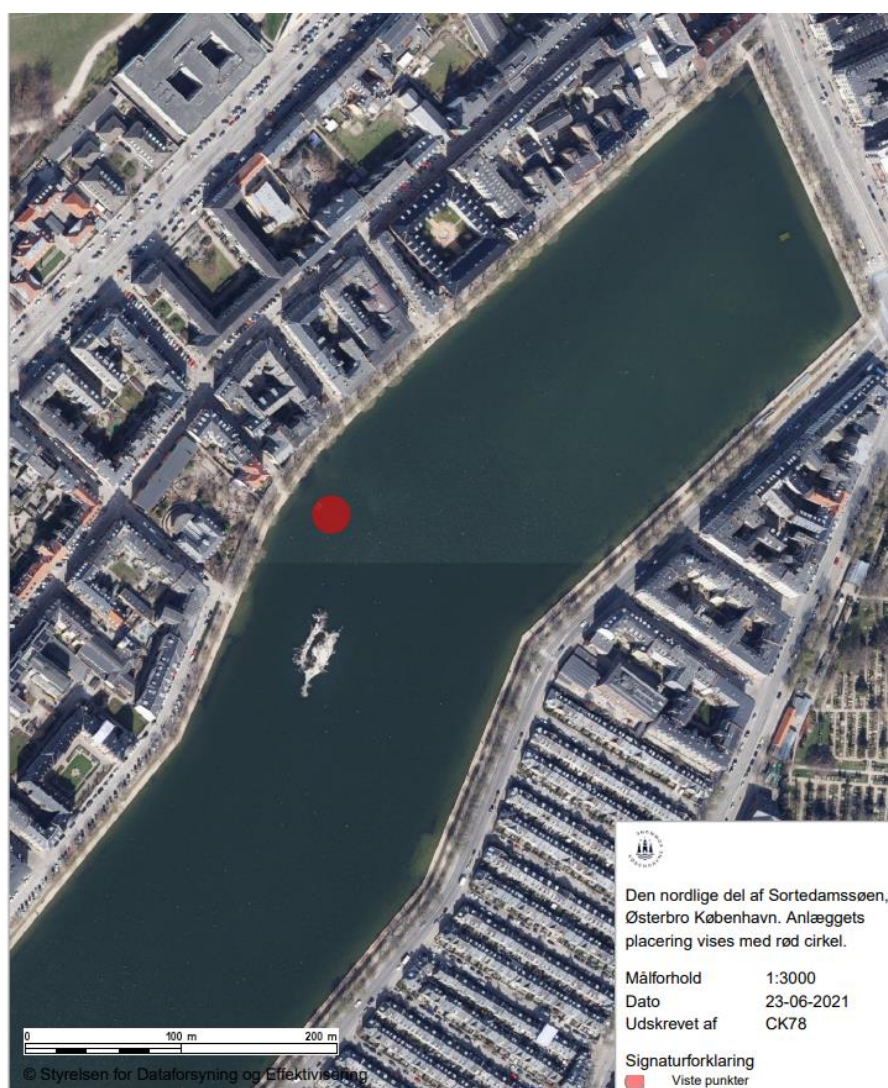
UDKAST

Bygge-, Parkerings- og
Miljømyndighed
Vand og VVM
Njalsgade 13
Postboks 380
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen, Vand og VVM meddeler hermed dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens¹ § 65, stk. 2 til at udvide Rigshospitalets køleanlæg i Sortedamssøen Nord. Dispensationen vedrører erstatning af eksisterende betonkonstruktion på søbunden med ny betonkonstruktion, samt forøget indtag og udledning af kølevand.

Nærmere beskrivelse af det ansøgte fremgår af redegørelsen nedenfor og placering fremgår af fig. 1.

Figur 1 Køleanlæggets placering

Vilkår

Det er betingende for denne dispensation, at

¹ Bekendtgørelse om lov om naturbeskyttelse (LBK nr 240 af 13/03/2019)

1. Projektet udføres som beskrevet i ansøgningen og i efterfølgende korrespondance.
2. Søbunden udenfor byggegruben må ikke påvirkes, f.eks. af slam, tabte materialer e.l.
3. Søbundens lerlag må ikke gennembrydes
4. Søbunden i byggegruben, som kun påvirkes i anlægsfasen, skal reetableres svarende til søbundens nuværende tilstand. Søbunden under det eksisterende anlæg, som skal fjernes, skal reetableres på tilsvarende måde.

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristens udløb - se nærmere i afsnittet om klagevejledning nedenfor.

Hvis der bliver klaget over afgørelsen, kan dispensationen ikke udnyttes, før klagesagen er færdigbehandlet, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet konkret bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Dispensation vedrører alene naturbeskyttelseslovens § 3. Andre tilladelser efter anden lovgivning kan være nødvendige, f.eks. udledningstilladelse efter miljøbeskyttelsesloven og/eller vandløbsregulering efter vandløbsloven.

Ansøgning

København Kommune modtog 12. april 2021 en ansøgning om dispensation fra fredningen af Søerne², da kommunen er fredningstilsyn. Ansøgningen bliver sendt til fredningsnævnet, som er den dispenserende myndighed. Imidlertid kræver projektet også dispensation fra naturbeskyttelsesloven § 3.

Det ansøgte omhandler nedbrydning af eksisterende betonkonstruktion og anlæg af ny og større betonkonstruktion. Projektet inddrager 20 m² søbund permanent, ca. 200 m² midlertidigt og tilbagefører 4 m² anlæg til søbund.

Københavns Kommune har som grundejer meddelt lodsejerfuldmagt til Rigshospitalets rådgiver, til indhentning af de nødvendige tilladelser til projektet.

Baggrund

Rigshospitalets kølesystem har allerede i dag vandindtag i Sortedamsøen. Kølesystemet som helhed er essentielt for Rigshospitalets drift. Foruden hospitalets generelle kølebehov, er der en lang række livsvigtige behandlinger og undersøgelser som kræver køling, herunder

skanninger og strålebehandling. Desuden er hele IT-systemet afhængig af kølingen.

Systemet er etableret i 1967 hvor omfanget af ovenstående behandlings- og undersøgelsesteknikker var langt mindre. For at leve op til den teknologiske udvikling og fortsat kunne tilbyde behandlinger med de nyeste teknologier forudses derfor et øget behov for køl og en sikkerhed for at det nuværende fungerer optimalt og uden risiko for længerevarende udfald.

Anlægget er medtaget af mange års drift, hvilket har skabt et øget behov for løbende vedligeholdelse. Denne vedligeholdelse foretages i dag på måder der er u hensigtsmæssige i forhold til nuværende arbejdsmiljøregler. Ligeledes har Sortedamssøens flora ændret sig, hvorved der hurtigere opleves en begroning af indtagene, med større behov for rengøring til følge. Alene for at sikre den samme vandgennemstrømning er der behov for et større areal for at sikre det nuværende og fremtidige øgede behov for forsyning af kølevand til Rigshospitalet.

Det er undersøgt om alternative kølemetoder kan komme i betragtning. Det vurderes at der vil kunne suppleres med alternativer, men den primære køling via søen kan ikke erstattes. Valget af metode for køling af dele af Rigshospitalet er historisk betinget. Hele anlægget blev etableret da der opstod behov for køling til hospitalet. I den efterfølgende periode er der sket en række bygningsmæssige udvidelser på området som umuliggør opførsel af helt nye anlæg til køling, da køleanlæg til så store enheder er meget omfangsrige.

Det anses derfor kritisk for Rigshospitalets nuværende og fremtidige drift at denne reovering og mindre udvidelse bliver foretaget. Der bliver i selve udførselsfasen taget nøje hensyn til søens beskaffenhed med en minimal påvirkning til følge.

Projektbeskrivelse

Det eksisterende bygværk nedbrydes og bortskaffes efter gældende forskrifter. Ved siden af etableres et nyt rektangulært betonkammer med nye og mindre risteindtag i tre af siderne, samt et "låg" i beton. Betonkammeret støbes på stedet i en inddæmmet byggegrube. Anlæggets udvidelse udføres i samme højde som eksisterende anlæg.

Det samlede areal for det færdige anlæg i søen udgør ca. 20 m², men da det eksisterende anlæg på 4 m² nedbrydes, repræsenterer projektet en forøgelse af anlæggets størrelse og dermed permanente inddragelse af søbund på 16 m².

Der udlægges Big Bags som afgrænsning for en kørevej og en byggegrube i søen. Indenfor de udlagte Big bags udlægges stabilt grus som adgangsvej startende ved skråningen mod søen. Det sikres, at der ikke sker materialevandring, idet der udlægges geotextil på søbunden og på siderne af big bags. Der etableres pumpe i byggegruben for bortledning af evt. indsivet vand samt regnvand. Vandet tænkes udledt til søen via sandfang etableret på land. Der udlægges jernplader i 2 meters bredde omkring bygværket for at skåne bunden i forbindelse med arbejdets gennemførelse.

Der er vedhæftet skitse af de ovenfor beskrevne foranstaltninger.

Projektets samlede fodaftryk i anlægsperioden vil være ca. 220 m². Arbejdet foretages i vinterperioden forventeligt fra oktober til januar. Efter arbejdets udførelse fjernes diverse midlertidige anlæg. Eftersom der ikke bliver gravet i søbunden, vil det ikke være nødvendigt at reetablere når de midlertidige anlæg er fjernet. Vegetationen vil indvandre igen af sig selv fra tilgrænsende arealer.

Se i øvrigt bilag 1 og 2.

Ejendoms- og planforhold

Sortedamssøen er ikke matrikuleret, men ejes af Københavns Kommune.

Det ansøgte er beliggende inden for fredningen af Københavns Indre Søer². Københavns Kommune er tilsynsmyndighed for fredningen. Der vil blive søgt om dispensation fra fredningen. Dispenserende myndighed er fredningsnævnet.

Området er beliggende i byzone.

Besigtigelse

Københavns Kommune har ikke foretaget naturbesigtigelse, da det er hævet over enhver tvivl at der er tale om en sø med naturligt dyre- og planteliv, større end 100 m², som dermed lever op til kriterierne for at være beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Københavns Kommune har i forvejen godt kendskab til bundvegetationen i søen. Der er foretaget besigtigelse med tanke på indretning af arbejdspladsen på land, men den del af projektet er ikke relevant mht. naturbeskyttelseslovens § 3.

Naturforhold

² Deklaration vedr. Søerne af 3. marts 1966

De ansøgte vil permanent inddrage 20 m² ny søbund, mens ca. 220 m² vil blive påvirket i anlægsfasen.

Søbunden omkring det eksisterende anlæg består af et næringsrigt og noget slammet lag af sediment. Under dette findes et lerlag, der medvirker til at nedsætte udsivningen fra søen. Der er tale om almene forhold, der er karakteristisk for bunden i hele søen.

Undervandsvegetationen i området er udbredt, svarende til resten af søen. Der er ikke registreret særlige artsforekomster i dette område. Det vurderes at undervandsvegetationen er så udbredt omkring det nye anlæg, at den har potentialet til naturligt - og inden for få år - at ville indfinde sig igen efter anlægsarbejdet er afsluttet. Det lille permanente arealtab på 20 m² vurderes ikke vil få nogen væsentlig betydning for søens flora & fauna.

Udledningen af opvarmet vand fra køleanlægget er et eksisterende forhold, der har pågået i en meget lang tidsperiode - fra før naturbeskyttelseslovens § 3's ikrafttræden i 1992 -, hvorfor det må beskrives som en integreret del af søens tilstand. Det cirkulerede vand har overtemperatur på ca. 10 grader C om vinteren, hvor det i perioder med frostvejr medvirker til at holde et begrænset område isfrit, der fungerer som en åben våge i søen for fuglelivet. Der vil være variation efter søvandets temperatur.

Det vurderes ikke, at den lokale opvarmning hidtil har haft en særlig og registret konsekvens for søens flora og fauna, idet opvarmningen er udbredt til et begrænset felt, ligesom temperaturstigningen i dette felt ikke er markant. Det vurderes ikke at en øget udledning af opvarmet søvand vil give anledning til nogen ændringer i forhold til eksisterende forhold, eller i øvrigt vil få nogen negativ betydning for søen. Udledningen er derfor ikke indeholdt i indeværende dispensation, men skal behandles efter miljøbeskyttelseslovens § 28, i tråd med den generelle praksis for udledninger som ikke medfører tilstandsændringer, jf. vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3³, kap. 3.6.11.

På den baggrund vurderes projektet samlet set ikke at ville medføre nogen afgørende forrykning af søens tilstand.

Lovgivning

³ Vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper, Miljøstyrelsen, december 2019

Det følger af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m². Naturlige søer skal iht. retspraksis og Miljøstyrelsens vejledning forstås, som søer med et naturligt dyre- og planteliv. Menneskeskabte søer kan således være inkluderet i definitionen. Da Sortedamssøen indeholder et naturligt dyre- og planteliv, samt langt overstiger de 100 m², vurderes søen er være beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, kan der i særlige tilfælde meddeles dispensation fra § 3's forbud mod tilstandsændring.

Ifølge lovbemærkningerne til naturbeskyttelsesloven skal der foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, der ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper. Reglerne er udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes. Der må, for at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, tillige være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelseshensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Derudover forudsættes det, at en dispensation ikke vil skabe en uheldig og uønsket præcedens for den fremtidige administration af § 3-beskyttelsen i området.

Før der gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper, skal der ifølge habitatbekendtgørelsens § 6 jf. § 7 foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Jf. habitatbekendtgørelsens⁴ § 10 stk. 1 nr.1. kan der endvidere ikke gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyre- og plantearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Københavns Kommune har i sin behandling af sagen lagt vægt på at der er tale om et helt særligt tilfælde. Dette skyldes at Rigshospitalets drift afhænger af et velfungerende køleanlæg, som ifølge ansøgers oplysninger ikke kan opnås på andre måder, end at udvide det eksisterende anlæg i Sortedamssøen, med de pladsforhold der er på Rigshospitalets

⁴ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (BEK nr 1595 af 06/12/2018)

område. Drift af Rigshospitalet vurderes desuden at være af vital samfundsmæssig interesse. Da der er tale om en helt særlig situation, vurderes der ikke at være risiko for at tilsvarende situationer vil kunne opstå. Dermed medfører dispensationen ikke en uheldig præcedens.

Samtidig vil det ansøgte kun medføre en mindre og lokal, men dog permanent, tilstandsændring i søen, svarende til de 20 m² ny søbund, der bliver inddraget til den nye konstruktion. Dette skal ses i sammenhæng med, at Sortedamssøens nordlige bassin er ca. 134 790 m² stort, og at dette igen kun udgør ca. 1/4 af Søernes samlede areal. Til gengæld fjernes den eksisterende konstruktion på 4 m², hvor søbunden vil blive reetableret. Den midlertidige arealinddragelse på 72 m² vurderes at kunne reetableres fuld ud indenfor en kortere årrække. Der vurderes på den baggrund ikke at være tale om et indgreb, der medfører nogen afgørende forrykning af tilstanden i søen.

Da der er tale om et særligt tilfælde, som ikke danner en uheldig præcedens og ikke medfører nogen afgørende forrykning i søens tilstand, vurderes forudsætningerne for at dispensere fra naturbeskyttelsesloven § 3, jf. § 65, stk. 2, at være til stede.

Sortedamssøen er ikke udpeget som Natura 2000-område. De nærmeste Natura 2000-områder er N141 Brobæk Mose og Gentofte Sø 5,8 km nord for anlægget og N143 Vestamager og havet syd for ca. 6 km syd for anlægget. Indgrebet vurderes ikke at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i søen, så evt. fugle, som står på udpegningsgrundlaget i de nærmest liggende Natura 2000-områder, vil ikke blive påvirket hvis de i perioder også anvender Sortedamssøen til f.eks. rast eller fødesøgning.

På grund af den store afstand, den beskedne påvirkning på søen, samt i N141s tilfælde, mangel på direkte kontakt, f.eks. hydrologisk, mellem områderne, vurderer Københavns Kommune at det ansøgte ikke kan påvirke Natura 2000-områderne væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 6.

Der er ikke kendskab til forekomster af bilag IV-arter i søen, og søen vurderes ikke at være et egnet habitat for nogle af de arter, der står på habitatdirektivets bilag IV, jf. habitatbekendtgørelsens § 10.

Klagevejledning

Afgørelsen kan af de klageberettigede, jf. lovens § 78 stk. 1 påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet inden 4 uger efter den er meddelt. De klageberettigede er jf. § 86:

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

- 3) offentlige myndigheder,
- 4) en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- 5) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- 6) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- 7) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Eventuel klage indsendes via Klageportalen, som findes via dette [link](#) . Teknik- og Miljøforvaltningen får automatisk besked om at der er indgået en klage.

Rettidig klage har opsættende virkning, hvilket indebærer, at tilladelsen, i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87 stk. 7, ikke må udnyttes, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis Teknik- og Miljøforvaltningen modtager orientering om en klage, vil ansøger blive orienteret nærmere herom.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af klagen, at klageberettigede indbetaler et gebyr til Miljø- og Fødevareklagenævnet (900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for andre). Yderligere vejledning om gebyrordningen kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside via dette [link](#).

Dispensationen må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Såfremt der klages rettidigt over tilladelsen, må denne ikke udnyttes, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Ansøger kan indbringe afgørelsen for domstolene. Det skal ske inden 6 måneder fra afgørelsens modtagelse. Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra i dag.

Venlig hilsen

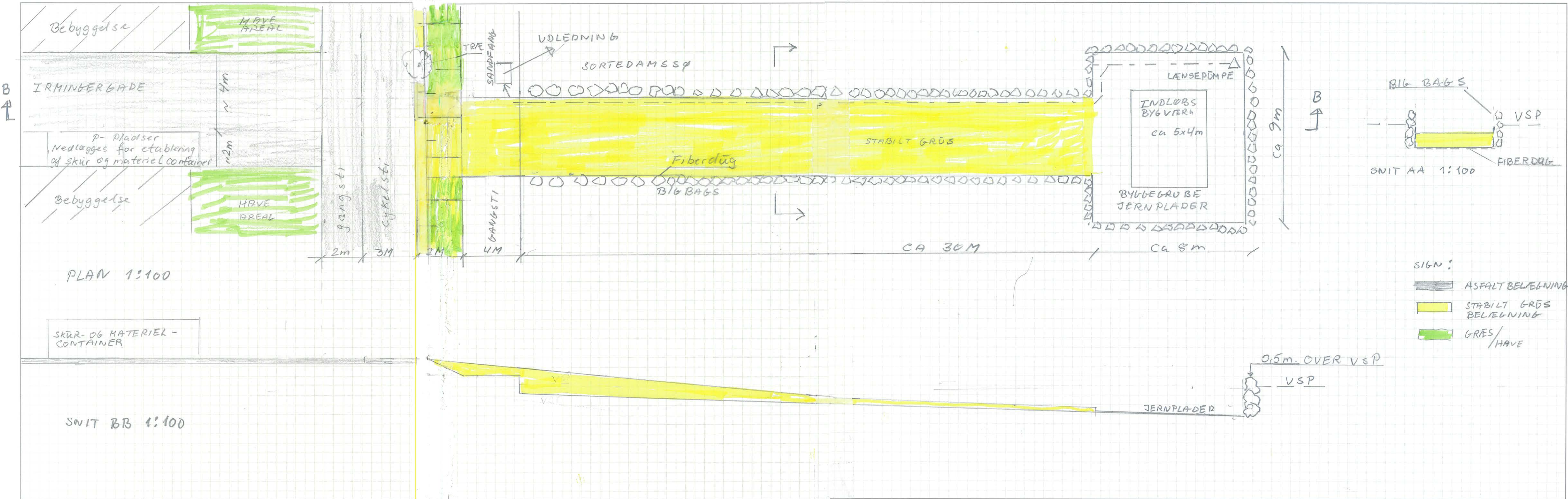
Joakim Steinsvåg
Landskabsforvalter og naturmedarbejder

Kopi til:

- Naturstyrelsen Hovedstaden (nst@nst.dk)
- Miljøstyrelsen (mst@mst.dk)
- Danmarks Naturfredningsforening (dn@dn.dk)
- DN København (koebenhavn@dn.dk)
- Friluftsrådet (fr@friluftsradet.dk)
- Friluftsrådet Kreds København (koebenhavn@friluftsradet.dk)
- Dansk Ornitologisk Forening (natur@dof.dk)
- Dansk Ornitologisk Forening lokalafdeling København (kbh.kontakt@dof.dk)
- Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse (kontaktFHF@gmail.com)

- Østerbro Lokaludvalg (oesterbrolokaludvalg@okf.kk.dk)
- Indre By Lokaludvalg (indrebylokaludvalg@okf.kk.dk)

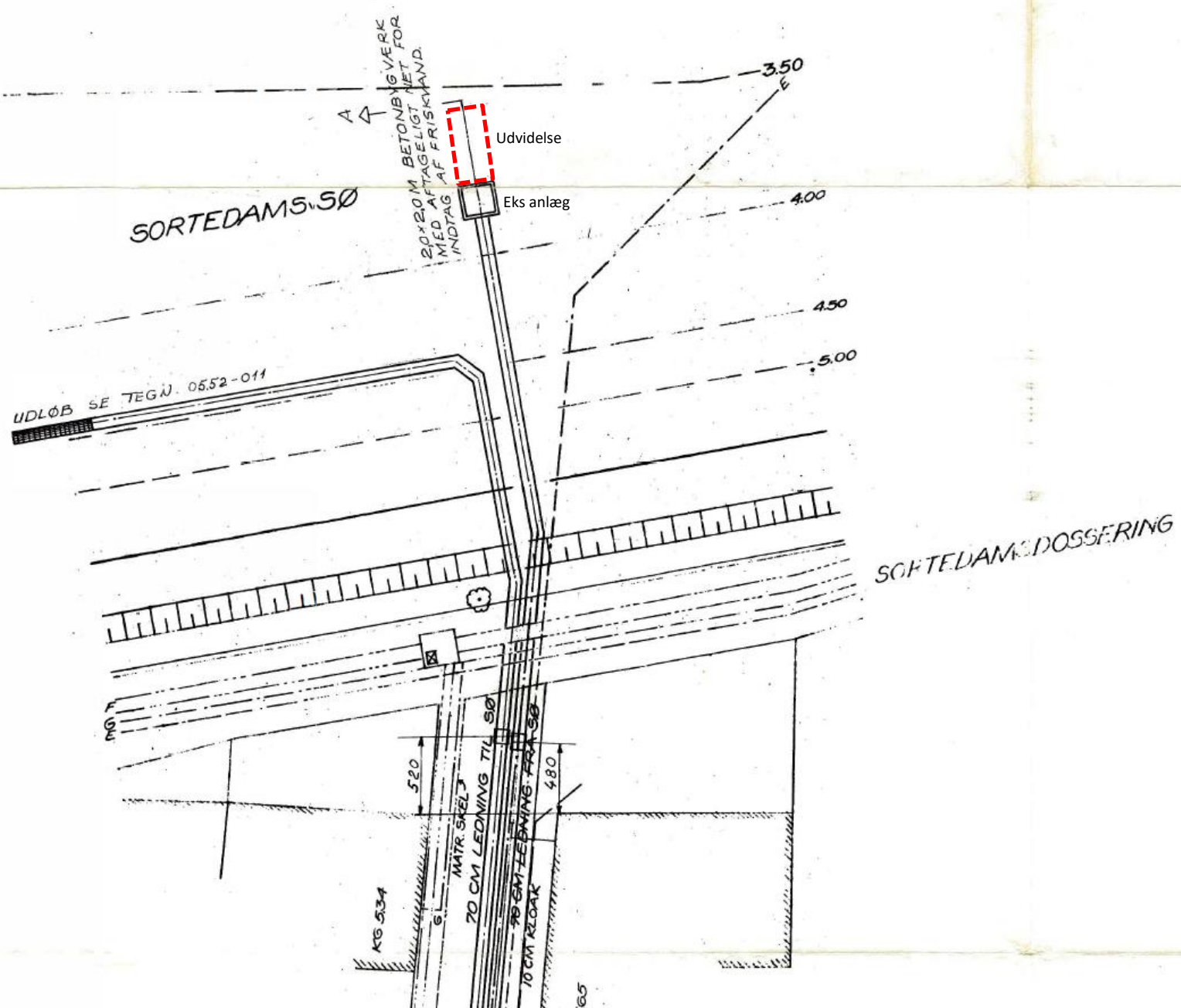
UDKAST

PLAN 1:100

SNIT BB 1:100

- SIGN:
- ASFALT BELÆGNING
 - STABILT GRÆS BELÆGNING
 - GRÆS/HAVE

TIDLIGERE TEGN. NR. 03-18-004

RIGSHOSPITALET 05

H. CRONE & J. KOCH — BIRCH & KROGBOE
 RÅDGIVENDE INGENIØRKONTORER
 FÆLLESKONTOR FOR RIGSHOSPITALET
 ØRDRUPVEJ 101 CHARLOTTEBLUND (Ø) 06 OR 10511

SØVANDSLEDNING I IRMINGERS-
 GADE OG BLEGDAMSVEJ

MÅL 1:50 & 1:250 INGENIØR
 TEGN. NR. 05.52-004

26/8 1963	29/8 67	1/11 07	27/8 69	/	/	/	C & K	B & K SAG NR. 2570
LITRA	A	B	C				28211 B	